Yritysprofiilit: Norlandia ja Colisée

Yhteenvetoraportti

Inga Pavlovaite ja Pablo Sanz de Miguel

Tammikuu 2022

EPSU
EUROPEAN PUBLIC SERVICE UNION

Johdanto

Raportti esittelee yhteenvedon monikansallisia hoitoalan yrityksiä – Norlandiaa ja Coliséeta – koskevan tutkimuksen keskeisimmistä tuloksista. Tutkimus tehtiin osana Euroopan komission rahoittamaa Yritysverkostojen ja EWC:n kehittäminen terveys- ja sosiaalipalvelualalla II -hanketta, jota koordinoi Euroopan julkisen palvelun ammattiliittojen liitto EPSU.

Raportti perustuu kahden yrityksen julkisesti saatavilla oleviin tietoihin sekä julkaisuihin, jotka keskittyvät alakohtaiseen sääntelyyn ja työmarkkinasuhdemalleihin niissä Euroopan maissa, joissa nämä kaksi yritystä toimivat. Lisäksi tehtiin verkkokysely työntekijöille, ammattiliittojen edustajille ja työpaikkaneuvostojen jäsenille sekä haastateltiin työpaikkaneuvostojen jäseniä ja ammattiliittojen toimihenkilöitä. Kyselyn ja haastattelujen päätarkoituksena oli kerätä tietoa Norlandian ja Coliséen työolosuhteista.

Tärkeimmät havainnot on koottu alle, ja tarkempia tietoja on saatavana seikkaperäisemmistä raporteista, jotka laadittiin kummastakin yrityksestä erikseen.

Colisée

Colisée on vuonna 1976 perustettu monikansallinen vanhustenhoitoon erikoistunut yritys, jonka pääkonttori sijaitsee Ranskassa. Se on laajentunut merkittävästi viime vuosina tehden yritysostoja Ranskassa, Belgiassa, Espanjassa, Italiassa ja Kiinassa. Vuonna 2021 konsernilla oli Ranskassa, Belgiassa, Italiassa ja Espanjassa 19 000 työntekijää, ja se oli Euroopan neljänneksi suurin toimija vanhustenhuollon alalla[1].

Pääomasijoitusyhtiö IK Investment Partnersista tuli vuonna 2017 Colisée Groupin pääomistaja. Tämä kuvastaa hyvin sijoitusrahastojen vanhustenhuoltosektoriin kohdistuvaa kiinnostusta[2], johon vaikuttaa nopeasti ikääntyvän väestön aiheuttama kysynnän kasvu ja se laajuus, jolla ala on ollut avoinna yksityisille toimijoille. IK oli tätä ennen sijoittanut muutamiin suurimpiin pohjoismaisiin vanhustenhuoltoalan yrityksiin, kuten Attendoon, mutta se muutti strategiaansa vuonna 2016 oletettavasti reaktiona erityisesti Ruotsissa käytyihin julkisiin keskusteluihin, joissa vaadittiin julkisia palveluja tarjoaville yksityisille tahoille enemmän valtion valvontaa.[3]

IK:n tuki mahdollisti Coliséen kansainvälisen laajentumisen sen ostaessa belgialaisen Armonean (mukaan lukien espanjalaisen La Saletan), espanjalaisen STS:n ja Iseniorin Italiasta. Vuonna 2020 IK myi osuutensa Coliséesta ruotsalaiselle pääomasijoitusyhtiö EQT Infrastructurelle[4], jolla on salkussaan eri puolilta maailmaa yrityksiä, joiden yhteenlaskettu liikevaihto on yli 27

[1] https://www.colisee-group.com/en/key-datas-and-concrete-actions/
[2] https://www.knightfrank.com/research/european-healthcare-elderly-care-market-2020-6902.aspx
[3] https://www.reuters.com/article/sweden-privateequity-idUSL5N0MP3A020140404
[4] https://www.privateequitywire.co.uk/2020/08/31/289043/ik-investment-partners-sell-colisee-eqt

miljardia euroa ja joissa työskentelee yli 159 000 työntekijää.Syksyllä 2020 siitä tuli Coliséen pääosakkeenomistaja[5].

TYÖOLOSUHTEET Työntekijöille ja ammattiliittojen edustajille tehtiin kysely vuoden 2020 lopulla, minkä lisäksi haastateltiin ammattiliittojen edustajia ja toimihenkilöitä. Työolojen keskeisiä malleja on vaikea verrata, koska vastauksia saatiin hyvin vaihtelevasti eri maista (25 Espanjassa, vain kaksi Ranskassa ja yksi Italiassa ja yksi Belgiassa)

Työolojen osalta tärkeimmät työntekijöiden ja työpaikkaneuvostojen jäsenten ilmaisemat huolenaiheet liittyivät palkkoihin (joko alhaisemmat kuin kansallinen/alan keskiarvo tai liian alhaisia työn luonne ja vaadittava pätevyys huomioon ottaen), työaikaan ja työn intensiteettiin.

Lisäksi tunnistettiin useita terveys- ja turvallisuusongelmia. Näitä olivat psykososiaaliset riskit, jotka liittyvät aikapaineisiin, liian pitkään työaikaan, epäsäännöllisiin työaikoihin ja työpaikan menettämisen pelkoon ja fyysisiin ongelmiin, mikä tarkoitti työpaikkojen ergonomisesti puutteellisia oloja sekä toistuvien liikkeiden ja haitallisten työasentojen vaikutuksia. Vähemmän johdonmukaisesti työntekijät ilmoittivat ongelmaksi myös haastavien asiakkaiden kohtaamisen.

COVID 19 -pandemian vaikutukset lisäsivät työn määrää, mikä aiheutti huolta lisääntyneistä työtunneista ja ylitöistä. Kaiken kaikkiaan kysely osoitti, että työntekijät pitivät yrityksen reagointia riittävänä tai osittain riittävänä, ja Belgiassa ja Italiassa kerrottiin ammattiliittojen olleen jossakin määrin osallisina COVID 19 -kriisiin vastaamisessa.

Neljässä Euroopan maassa, joissa Colisée toimii, alakohtaisissa sääntelypuitteissa oli jossain määrin yhteneväisyyksiä, niin että aluehallinnoilla / alueellisilla toimielimillä oli keskeinen rooli yksityisten vanhustenhuollon tarjoajien sääntelyssä, akkreditoinnissa ja valvonnassa. Tämä tarkoittaa kuitenkin sitä, että jokaisessa maassa oli alueellisia eroja työllistämisen ja työolojen suhteen.

Työmarkkinasuhteiden osalta Belgiassa, Ranskassa ja Espanjassa on vahva työehtosopimusrakenne. Näissä maissa kattavat kansalliset alakohtaiset työehtosopimukset sääntelevät yleisiä työehtoja ja -oloja, minkä lisäksi Belgialla ja Espanjalla on myös alueellisia työehtosopimuksia. Tilanne on kuitenkin huomattavasti monimutkaisempi Italiassa, jossa työehtoneuvottelut ovat hajanaisempia, osittain institutionaalisten erityispiirteiden vuoksi (joita on esim. ammattiliittojen oikeudellisten edustavuuskriteerien puute). Yritystasolla Belgiassa, Ranskassa ja Espanjassa ammattiliittojen läsnäolo on konsolidoitu, mutta Italiassa niiden edustus yritystasolla on erityisen haastavaa, koska työnantajien strategiat perustuvat monimutkaisiin alihankintaketjuihin.

[5] https://www.colisee-group.com/en/team/

Norlandia

Norlandia on yksityisomistuksessa oleva monikansallinen yritys, jonka pääkonttori sijaitsee Oslossa ja joka toimii myös Ruotsissa, Suomessa, Alankomaissa, Saksassa ja Puolassa. Se on perustettu 1990-luvulla ja muotoutunut usean eri laajenemisvaiheen kautta NHC-konserniksi (perustettu vuonna 2016). Yhtiö tarjoaa hoivapalveluita mukaan lukien palveluasumis- ja kotisairaanhoidon palveluja, hoitokoti-, terveydenhuollon, päiväkoti- ja sopeutumispalveluita sekä yksilö- ja perhepalveluita.

Suurin osa yrityksen toimipisteistä sijaitsee Norjassa ja Ruotsissa, muissa maissa toimipisteitä on vähemmän. Norjan toiminta kattaa kaikki palvelut, kun taas Ruotsissa ja Suomessa palvelutarjontaan kuuluvat enimmäkseen päiväkodit ja hoivapalvelut ja Alankomaissa ja Puolassa ainoastaan päiväkodit.

Vuonna 2020 konserni työllisti noin 9 700 työntekijää, mikä tekee siitä yhden Pohjois-Euroopan suurimmista hoivapalvelujen tarjoajista, ja suurin osa työntekijöistä toimii päiväkotisegmentissä.

TYÖOLOSUHTEET Yrityksen päämaiden – Norjan, Ruotsin ja Suomen – työntekijöille ja ammattiliittojen edustajille tehtiin loppuvuodesta 2021 kysely sekä ammattiliittojen edustajien kvalitatiivisia haastatteluita. Nämä kertoivat jonkinasteisesta vastaavanlaisuudesta näiden kolmen maan työolosuhteissa. Tärkeimmät työntekijöiden huolenaiheet liittyivät jonkin verran keskimääräistä alhaisempiin palkkatasoihin, työpaineeseen ja henkilöstön puutteeseen sekä työhön perehdyttämisen sekä hyvien etenemismahdollisuuksien puutteeseen. Yrityksen työoloja pidettiin keskimääräistä heikompina muihin vastaaviin yrityksiin verrattuna – erityisesti palkkojen osalta. Merkittävä osa tutkimukseen vastanneista työntekijöistä kertoi, että yritys oli ottanut käyttöön kustannussäästötoimenpiteitä viimeksi kuluneen vuoden aikana. Tämä näkyi ammattiliittojen edustajien haastatteluissa erityisesti huolena palkoista.

Tutkimustulokset paljastivat joitakin terveys- ja turvallisuusongelmia, ja noin puolet työntekijöistä kertoi, että heillä tai heidän kollegoillaan oli ollut ongelmia edellisenä vuonna. Tärkeimmät huolenaiheet liittyivät fyysisiin vaaroihin, kuten ihmisten tai raskaiden kuormien nostamiseen tai siirtämiseen sekä kohonneeseen liukastumis-, kompastumis- ja putoamisriskiin. Suurin osa kyselyyn vastanneista työntekijöistä kertoi olevansa hyvin tai erittäin hyvin perillä turvallisuusriskeistä, mutta samalla ilmeni jonkin verran huolta siitä, että yritys ei aina hoida ongelmia tehokkaasti.

COVID 19 -pandemian vaikutukset työntekijöihin ovat olleet samankaltaisia kaikkialla Pohjoismaissa. Yleisimmin raportoitu vaikutus liittyi henkilösuojainjärjestelyjen lisääntymiseen ja uusiin turvallisuus- ja hygieniakäytäntöihin, minkä haastattelut vahvistivat. Kyselyyn vastanneet eivät sitä vastoin tunnistaneet vaikutuksia työn intensiteettiin, työaikaan tai henkilöstömäärään. Näkemykset yrityksen reagoinnin laadusta COVID 19 -kriisiin vaihtelivat: yli 40 % vastaajista piti yrityksen toimenpiteitä riittävinä, ja suuri osa suhtautui aiheeseen neutraalisti.

Näissä kolmessa Pohjoismaassa ammattiliittojen asema on vahva, ja ammattiliitot ovat yrityksessä tärkeässä roolissa neuvoteltaessa vastaavista asioista. Lähes 60 % kyselyyn vastanneista kertoi, että yrityksessä järjestetään säännöllisesti kokouksia tai muita mahdollisuuksia työntekijöille ilmaista mielipiteensä yrityksestä ja että työpaikkatasolla toimii aktiivisesti ammattiliittoja

(useimmiten useampi kuin yksi ammattiliitto). Kyselyn perusteella ammattiliittojen edustavuuden koko yrityksessä voidaan arvioida olevan kahdesta kolmasosasta 80 prosenttiin.

Työehtosopimusneuvottelujen osalta ammattiliitot neuvottelevat hyvin samankaltaisista asioista kaikissa kolmessa maassa alakohtaisten työehtosopimusneuvottelumekanismien avulla. Suurin osa kyselyyn vastanneista ja haastatelluista vahvisti, että muodolliset työehtosopimusmekanismit ovat käytössä myös työpaikkatasolla. Suurin osa kyselyyn vastanneista ja kaikki haastatellut kertoivat ammattiliiton merkittävästä vaikutuksesta yrityksen palkkoihin ja työoloihin. Suurin osa kyselyyn vastanneista totesi myös, että ammattiliittojen kuulemisen merkitys on pysynyt vakaana viimeisten viiden vuoden aikana.

EPSU on **Euroopan julkisten palvelujen ammattiliittojen liitto**. Se on ETUC:n suurin liitto, ja siihen kuuluu 8 miljoonaa julkisten palvelujen työntekijää yli 250 ammattiliitosta eri puolilta Eurooppaa. EPSUun on järjestäytynyt energia-, vesi- ja jätesektorin, terveys- ja sosiaalipalvelujen sekä paikallis-, alue- ja keskushallinnon työntekijöitä kaikista Euroopan maista, mukaan lukien EU:n itäiset naapurimaat. Se on kansainvälisen julkisten palvelujen liiton (PSI) tunnustettu alueellinen järjestö.

www.epsu.org

EPSU tekee yhteistyötä sisarjärjestöjensä kanssa useissa monikansallisissa julkisten palvelujen sekä terveydenhuollon ja sosiaalihuollon alojen yrityksissä. Lisätietoja saat ottamalla yhteyttä **Jakob Embacheriin**, jonka vastuualueena ovat julkiset palvelut (energia, jäte, vesi), eurooppalaiset yritysneuvostot ja yrityspolitiikka:

jembacher@epsu.org

+32 2 250 10 47

Tämä raportti julkaistaan osana hanketta Yritysverkostojen ja EWC:n kehittäminen terveys- ja sosiaalipalveluissa II, jota koordinoi Euroopan julkisten palvelujen ammattiliitto EPSU

Euroopan komission taloudellisella tuella

Euroopan komissio